

Als het CDA breekt, kunnen PvdA en GL alsnog het kabinet in. Zonder verkiezingen.

Posted on 31 augustus 2022 by Paul Verburgt

Het onvoorstelbare geklungel van Rutte IV is voor elke oppositiepartij het paradijs op aarde, zou je zeggen. Niets, maar dan ook helemaal niets lukt dit kabinet. Het volmaakte gebrek aan maatschappelijke feeling, inhoudelijke kennis en politieke trefzekerheid is onvertoond.

En dan maken ze nog ruzie ook. In het openbaar natuurlijk, want het dunne laagje glansverf waarmee het kabinet zichzelf opfleurde, blijft niet zitten op de grondverf van wantrouwen en weerzin.

Naderende implosie

De neergang in de peilingen is dramatisch. De Hond noteerde afgelopen weekend dat de coalitie in de Kamer op niet meer dan 44 zetels kan rekenen. Een verlies van 34 zetels. Alleen de ChristenUnie blijft op peil, de neergang bij de rest is

hallucinerend: VVD van 34 naar 20 (- 14), D66 van 24 naar 12 (- 12) en CDA van 15 naar 6 (- 8). Het zal niemand verbazen als dit kabinet binnenkort implodeert, waarmee het korter heeft geleefd dan zijn formatie duurde.

Al vóór de aanvang van de formatie stond vast dat een vierde kabinet Rutte, áls het er überhaupt zou komen, zou vastlopen. Daar hadden ze in het parlement maar één dag voor nodig, 1 april 2021. Een motie van wantrouwen tegen de minister-president werd weliswaar niet door de vier coalitiepartijen onderschreven, maar een motie van afkeuring tegen Rutte, ingediend door gelegenheidsvrienden Kaag en Hoekstra kreeg alleen de tegenstem van de VVD-fractie.

Roestige auto

Met name Jesse Klaver en de toenmalige leider van de PvdA Lilianne Ploumen lieten zich in de meest scherpe bewoordingen uit over kabinetschef, Kamerlid en de mens Rutte. Kort daarna keerde echter de wind en begonnen Klaver en Ploumen kopjes te geven naar Kaag die maar al te graag luchtkusjes retourneerde. Niks oppositie, niks motie van wantrouwen, ze wilden in het kabinet.

De drang was zo groot, dat Kaag het duo Klaver en Ploumen zelfs wist te bewegen tot een pseudo-fusie voor de duur van de formatie. Dat zou Rutte en Hoekstra die niet met twee progressieve partijen in een kabinet wilden zitten, de mond wel snoeren. Toen dat doorzichtige opzetje mislukte, liet Kaag haar progressieve partners plompverloren vallen en stapte ze in het kabinet, met de door haar als 'roestige auto' betitelde ChristenUnie als 'vervanger' van GL en PvdA.

Een normaal mens zou Kaag en 'haar' kabinet deze streek betaald zetten met stevige oppositie, voor mijn part een tijdje aangelengd met zoete wraakgevoelens, ook omdat de ministersploeg er niets van maakte. Maar nee hoor: Jesse Klaver en Attje Kuiken die de plotseling vertrokken Ploumen was opgevolgd, bleven – om het maar zo te noemen – constructief.

Op 'veilige' onderwerpen als armoede en inflatie blaften ze met de rest van de oppositie mee, maar zodra het om linkse thema's als asiel, EU, klimaat, kernenergie, stikstof en sanering agrarische sector ging, stonden ze als één man achter het kabinet.

Moties die het kabinet voor de voeten zouden lopen, werden door Klaver en Kuiken

niet gesteund. Gemeenten niet dwingen asielzoekers op te vangen: tegen. Remkes moet kunnen afwijken van het regeerakkoord: tegen. Agrarische bedrijven niet onevenredig hard treffen: tegen. Vasthouden aan unanimiteitsregel in de EU: tegen. En zo verder.

Klaver: verentooi

Ook bij de affaire-Hoekstra was dat weer te zien. Uiteraard draaide Jesse Klaver als een pauw in het rond om zijn verbale verentooi te tonen en ook Attje Kuiken trok fel van leer, maar zelfs als je niets van politiek begrijpt was duidelijk dat hier geen oppositie werd bedreven.

Hier werd openlijk voorgerangeerd voor deelname aan het kabinet. Door Hoekstra stevig te tarten hopen GL en PvdA het CDA te dwingen de rug recht te houden en dus te breken met het kabinet. En dan zullen ze hun kans wagen.

Geen verkiezingen, want die lopen voor alle partijen van het zogenaamde brede midden verkeerd af, maar een reconstructie van het kabinet.

De motivering voor zo'n ondemocratische manoeuvre is snel gevonden: het land is getroffen door zoveel crises dat het kabinet nu niet kan opstappen. Dat die ellende grotendeels door dat kabinet zelf is veroorzaakt, zal worden weggewoven, want Oekraïne, de Russen, de planeet, de vluchtelingen, allemaal andermans schuld. Krommer kan niet, maar in Den Haag vinden ze dat soort redeneringen vaak heel overtuigend.

Wellicht kan Remkes ook dit klusje nog even voor Rutte klaren. PvdA en GL vinden hem in elk geval geweldig. Beetje onderhandelen, schuiven in de begroting, herplaatsen van bewindslieden en zie daar het voormalig centrumrechtse Rutte IV herrijst als een centrumlinks kabinet.

Kan dat zo maar, tussentijds van 'kleur verschieten'? Er zijn geen geschreven regels die dat verbieden. Eén keer is het gebeurd. Dat was in 1965 toen het centrumrechtse kabinet-Marijnen viel en zonder verkiezingen door het centrumlinkse kabinet-Cals werd opgevolgd waarbij VVD en Christelijk Historische Unie (CHU) werden ingeruild voor de PvdA. KVP en ARP bleven zitten.

Daar was toen al stevige kritiek op en naderhand is er onder politici,

staatsrechtgeleerden en politieke wetenschappers de consensus ontstaan dat dit soort kleurveranderingen verkiezingen vereisen.

Maar ja, als er iemand zich niets van dit soort staatkundige conventies aantrekt, is het wel Rutte. Op de voet gevolgd door Kaag die in haar korte loopbaan als politica menigmaal heeft laten zien, nul komma nul affiniteit te hebben met democratische gebruiken.

Klaver is van hetzelfde laken een pak: hij wil zelfs dat de klimaatnoodtoestand wordt uitgeroepen. Wat dat precies inhoudt, weet niemand, maar dat het de ruimte voor de kiezer beperkt, staat wel vast. Dat sentiment leeft ook binnen de PvdA en dus zal Kuiken wel volgen.

Dag Wopke

Als dit scenario zich voltrekt, krijgt Nederland een kabinet zonder democratische legitimatie, compleet gefixeerd op de issues waar de gegoede burgerij, niet gehinderd door armoe of inflatie, zich over kan opwinden. En de gewone kiezers? Die hebben wel wat anders aan hun hoofd: hoe komen we de winter door, zonder steun van het kabinet welteverstaan.

Kortom, dag Wopke, ga maar!

Groetjes van Jesse, Attje, Sigrid en Mark. En van Gert-Jan natuurlijk.

Wynia's Week *zorgt 104 keer per jaar voor onafhankelijke, ongebonden berichtgeving. De donateurs maken dat mogelijk.* ***Doet u mee?*** *Hartelijk dank!*